LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

24.10.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

HE 170/2022 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain sekä Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on kuullut asiantuntijoita hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain sekä Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 170/2022 vp).

Valiokunnalle annettiin 15 kirjallista asiantuntijalausuntoa. Asiantuntijalausunnon antoivat Ahvenanmaan maakunnan hallitus, oikeusministeriö (OM), puolustusministeriö (PLM), sisäministeriö (SM), valtiovarainministeriö (VM), Oikeuskansleri, Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom), Väylävirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV), Maanmittauslaitos, Poliisihallitus, Suojelupoliisi, Tietoliikenteen- ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry (FiCom), Finanssiala ry ja Telia Oyj.

Lähes kaikki lausunnonantajat lausuivat pitävänsä esitystä ja sen tavoitteita kannatettavina ja tärkeinä. Lausunnoissa kannatettiin sitä, että PRS-vastuuviranomaisena toimisi Liikenne- ja viestintävirasto ja että palvelua tarjoisivat Suomen Erillisverkot Oy (Erillisverkot) ja Puolustusvoimat. Tärkeänä pidettiin sitä, että PRS-palvelua voisivat käyttää viranomaisten ohella myös yhteiskunnan häiriöttömän toiminnan ja huoltovarmuuden kannalta keskeiset huoltovarmuuskriittiset yritykset. PRS-palveluntarjoajan taloudellista ja toiminnallista erottamisvaatimusta pidettiin perusteltuna. Lisäksi kannatettiin PRS-palvelun tarjoamiseen liittyvän liitetaloudellisen voiton tekemisen kieltoa, palvelun rahoittamiseen liittyvää käyttäjä maksaa –periaatetta sekä sitä, että perittävät asiakasmaksut ovat kaikille käyttäjille saman suuruiset.

Tietoyhteiskuntamaksun korottamista sijaintitietopalvelun toiminta- ja ylläpitokustannusten kattamiseksi sinänsä kannatettiin ja keskitettyä palvelua pidettiin tarpeellisena, mutta korotuksen kohdistuminen ja perustelut kyseenalaistettiin muutamassa lausunnossa.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus, OM, PLM, Oikeuskanslerin virasto, Väylävirasto ja Maanmittauslaitos lausuivat, että niitä on kuultu esitysluonnoksesta sen valmisteluvaiheessa eikä niillä ole esityksestä muuta lausuttavaa tässä vaiheessa.

Liikenne- ja viestintäministeriö lausuu liikenne- ja viestintävaliokunnalle osoitetuista lausunnoista seuraavaa:

<u>Julkisesti säänneltyä satelliittipalvelua (PRS-palvelu) koskevat huomiot</u>

SM huomauttaa lausunnossaan, että se on esityksen valmistelun aikana käydyissä keskusteluissa ja kirjallisissa kommenteissa tuonut esiin, että se ei pidä esitetyn 325 §:n mukaisen Liikenne- ja viestintäviraston tarkastusoikeuden ulottamista turvallisuusviranomaisten tiloihin perusteltuna ja välttämättömänä EU:n PRS-säädösten mukaisen tarkastuksen toteuttamiseksi. Se pitää kuitenkin hyvänä, että tarkastusoikeus on esitetty ensisijaisesti tehtävän tietopyynnöllä. Poliisihallitus yhtyy SM:n huomioon.

Suojelupoliisi lausuu, että se on esityksen valmistelussa tuonut esiin, ettei se pidä tarpeellisena ulottaa tarkastusoikeutta koskemaan turvallisuusviranomaisten tiloja. Se ehdotti pykälää muutettavaksi siten, että sellaisten viranomaistoimijoiden osalta, jotka toimivat ainoastaan loppukäyttäjinä, tarkastus suoritettaisiin ensisijaisesti tietopyynnöllä. Suojelupoliisi lausuu, että esitystä on muutettu sen ehdottamalla tavalla. Tärkeäksi nähtiin, että tarkastuksen suorittaisi aina viranomainen eli tässä tapauksessa Liikenne- ja viestintävirasto.

> **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta:** Ministeriö toteaa, että ministeriön tulkinnan mukaan PRS-palvelua koskeva unionilainsäädäntö velvoittaa PRS-palvelun käyttöönsä ottavan jäsenvaltion säätämään kansallisen PRS-vastuuviranomaisen tarkastusoikeudesta, joka käsittää myös tarkastettavan kohteen tilojen tarkastamisen. Esitetyn mukaisesti tarkastus olisi aina tehtävä ensisijaisesti tietopyynnöllä ja vasta jos tarkastusta ei siten voida tyydyttävällä tavalla suorittaa, tilat tarkastamalla. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei näin ollen aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

Poliisihallitus lausuu, että tarkastusoikeuden osalta tulisi säätää tehosteeksi esimerkiksi Liikenne- ja viestintäviraston mahdollisuus saada tarvittaessa poliisin virka-apua, mikäli tarkastuksen suorittamista estetään tarkastuskohteessa, mikäli tästä ei ole jo säädetty muualla.

> **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta:** Ministeriö toteaa, että sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 309 §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirastolla on oikeus saada virka-apua poliisilta, Tullilta ja Rajavartiolaitokselta tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöön panemiseksi. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

SM korostaa Rajavartiolaitoksen tarvetta käyttää kaikissa tilanteissa niin Erillisverkkojen kuin Puolustusvoimienkin tarjoamia PRS-palveluja.

> **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta:** Ministeriö toteaa, että esitetty sääntely ei ota kantaa siihen, olisiko PRS-palvelun käyttäjien valittava Puolustusvoimien vai Erillisverkkojen tarjoama PRS-palvelu. Esitetyn sääntelyn lähtökohtana on se, mihin tarkoitukseen kumpikin saa palvelua tarjota. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei siten aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

Finanssiala kiinnittää huomiota siihen, että finanssipalveluiden tarjonta on luonteeltaan ylikansallista. Esityksessä riskejä on arvioitu lähinnä Galileo-satelliittipaikannusjärjestelmän kansallisen käyttöönoton näkökulmasta. Finanssiala pitää kuitenkin tarpeellisena, että riskien arviointi ulotettaisiin myös tilanteisiin, joissa kaikki yhteiskunnalle kriittisen palvelun tarjoamisen kannalta välttämättömät osapuolet ja infrastruktuurit eivät sijaitse siihen liittyneissä jäsenvaltioissa.

> **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta:** Ministeriö toteaa, että esityksessä on arvioitu PRS-palvelun riskejä lähinnä kansallisesta näkökulmasta, koska esityksen tavoitteena on mahdollistaa palvelun kansallinen käyttöönotto, ei määritellä PRS-palvelun roolia ylikansallisessa varautumisessa. Esitys on tehty sen toimivallan rajoissa, mikä Suomella PRS-palvelun toteutuksessa on. Komissio vastaa PRS-palvelun toteuttamisesta kansalliseen liityntäpisteeseen saakka. Tästä alkaa palvelun kansallinen toteutus, josta esityksessä säädetään. Vaikka PRS-palvelu tulee toimimaan globaalisti, rajoittuu suomalaisten viranomaisten toimivalta Suomeen rekisteröityihin yrityksiin. Jos yrityksellä on toimintaa ulkomailla, se joutuu tällöin olemaan yhteydessä kyseisen valtion PRS-viranomaiseen ja noudattamaan sen lainsäädäntöä. Kansainvälisesti toimivan yrityksen maailmanlaajuista toimintaa koskeva riskien arviointi on valtioiden rajat ylittävää, eikä näin

ollen kokonaisuudessaan voi kuulua Suomen lainsäädännön alaan. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

FiCom ja Finanssiala kiinnittävät huomiota esitettyyn 271 b §:ään, jonka mukaan PRS-palvelun laitteiden, laitetilojen ja tietoliikenneyhteyksien tulee sijaita ja PRS-palveluun liittyvät palvelut, hallinta ja valvonta tuotettava Suomessa. Finanssiala pitää Ukrainan sodan kokemuksiin viitaten perusteltuna, että mahdollisuus PRS-palvelutuotannon ja -infrastruktuurin siirtämiseen mahdollistettaisiin jo nyt tilanteissa, joissa se arvioidaan välttämättömäksi PRS-palvelun jatkuvan ja häiriöttömän toiminnan kannalta. FiCom toteaa, että lausuntokierroksen jälkeisessä jatkovalmistelussa esityksen perusteluja on täydennetty sen osalta, miksei esityksessä ehdoteta säädettäväksi mahdollisuus PRS-palvelutuotannon ja infrastruktuurin siirtämiseen pois Suomesta esimerkiksi poikkeusoloissa. FiCom pitää perustelujen täydentämistä hyvänä ja pragmaattisena lähestymistapana tässä vaiheessa. Sen mukaan ei kuitenkaan olisi haitta, jos mahdollisuudesta PRS-palvelutuotannon ja infrastruktuurin siirtämiseen pois Suomesta säädettäisiin jo nyt. FiCom esittää valiokunnalle harkittavaksi, miten PRS-palvelun käyttöönottoa seurataan ja miten lakiin tehdään tarvittaessa asianmukaiset säännösmuutokset.

> **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta:** Ministeriö toteaa, että ehdotetun lakimuutoksen valmistelu olisi nykytilanteessa ennen aikaista, koska vielä ei ole mahdollista esimerkiksi arvioida sitä, olisiko säännöksessä tarpeen ottaa kantaa siihen, mihin maihin PRS-infrastruktuuri ja –palvelutuotanto voittaisin siirtää ja miten huolehdittaisiin siirron aikana suomalaisen PRS-vastuuviranomaisen toimivaltuuksista kohdemaassa. Tällainen arviointi olisi vaikeaa tilanteessa, jossa PRS-palvelu ei ole vielä käytössä missään maassa. Vaikka laissa julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta (10/2015, turvallisuusverkkolaki) vastaava säännös on, ei sellaisen huolellista valmistelua nähdä mahdolliseksi vielä tässä kohtaa PRS-palvelun osalta. Asiaa seurataan liikenne- ja viestintäministeriön puheenjohtamassa, tulevien PRS-käyttäjähallinnonalojen edustajista koostuvassa PRS-palvelun yhteistyöverkostossa (PRS-YTV) ja mahdolliseen lakimuutoshankkeeseen pyritään ryhtymään oikea-aikaisesti, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi. PRS-palvelun kansallisen infrastruktuurin suunnittelutyön perusteina ovat sekä toteutettavaan järjestelmään kohdistuvien investointien tarkoituksenmukaisuus, että PRS-palvelun turvallisuusriskien laaja-alainen huomioon ottaminen. Tavoitteeseen pyritään suunnittelukokonaisuuteen sisältyvien teknis-operatiivisten ratkaisujen oikeasuhteisuudella. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

Finanssiala pitää perusteltuna esitystä siitä, että sellaisesta PRS-palvelun tarjoajan tai sen alihankkijan palveluksessa olevasta henkilöstä, joka suorittaa PRS-palveluun liittyviä tehtäviä voitaisiin tehdä henkilöturvallisuusselvitys. Se kuitenkin kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että laki mahdollistaa henkilöturvallisuusselvitysten tekemisen työsuhteen aikana vain erittäin rajoitetusti, mikä vähentää niiden arvoa erityisesti pitkään jatkuneiden työsuhteiden osalta. Finanssiala pitääkin tarpeellisena, että turvallisuusselvityslakia muutettaisiin niin, että henkilöturvallisuusselvityksen tekeminen myös työsuhteen aikana helpottuisi. Suojelupoliisi ehdotti, että esitettyyn 271 c §:ään lisättäisiin alihankkijoiden osalta se, että alihankinta ei saa vaarantaa kansallista turvallisuutta, ja esitystä on Suojelupoliisin lausunnon mukaan täydennetty tältä osin.

> **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta:** Ministeriö toteaa, että turvallisuusselvityslain muutostarpeiden arviointia ei asetettu osaksi tämän hallituksen esityksen valmisteluprosessia, mutta muutostarve otetaan tiedoksi tulevia säädöshakkeita silmällä pitäen. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

VM, KKV, FiCom, Finanssiala ja Telia pitävät PRS-palveluntarjoajan taloudellista ja toiminnallista erottamisvaatimusta perusteltuna. KKV toteaa, että julkisen hallintotehtävän perusteella tarjottuun PRS-palveluun ei todennäköisesti sovellettaisi kilpailulain kilpailuneutraliteettisäännöksiä. Kilpai-

luneutraliteettia koskeva kilpailulain 4 a luku ei koske tilanteita, joissa julkisyhteisö toimii julkisen vallan käyttäjänä tai viranomaisen ominaisuudessa harjoittaen viranomaistoimintaa, vaan ainoastaan tilanteita, joissa julkinen sektori tai sen määräysvallassa oleva yksikkö harjoittaa taloudellista toimintaa tarjoamalla tavaroita tai palveluja.

KKV:n mukaan kilpailuneutraliteettiongelmia voisi kuitenkin aiheutua, mikäli jollakin Suomen Erillisverkot-konserniin kuuluvalla toimijalla olisi PRS-palvelua hyödyntävää, yksityisen elinkeinotoiminnan kanssa samoilla markkinoilla kilpailevaa toimintaa, ja tässä toiminnassaan esimerkiksi mahdollisuus hyödyntää PRS-palveluun liittyvää tietoa sen yksityisiä kilpailijoita paremmin ehdoin. Tältä osin KKV pitää lausunnossaan kuitenkin myönteisenä, että lakiesityksen mukaan PRS-palvelu olisi erotettava Erillisverkkojen muusta toiminnasta sekä taloudellisesti että toiminnallisesti. Toiminnallinen erottamisvelvoite vähentää KKV:n mukaan kilpailuneutraliteettiriskejä, mutta ei kuitenkaan poista niitä täysin. Esimerkiksi mahdollista PRS-tietotaidon hyödyntämistä konsernin kilpailullisessa toiminnassa ei voitaisi poissulkea pelkästään toiminnallisella erottamisella.

KKV pitää myös myönteisenä Suomen Erillisverkot Oy:lle lakiesityksessä esitettyä velvoitetta erottaa PRS-palvelu taloudellisesti yhtiön muusta toiminnasta. Erityisesti kirjanpidollinen eriyttäminen on omiaan vähentämään ristisubvention riskiä. KKV katsoo lausunnossaan, että mikäli Suomen Erillisverkot Oy harjoittaisi muun toimintansa lisäksi taloudellista toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla, tulee tällainen toiminta joka tapauksessa kilpailulain 30 d §:n mukaan kirjanpidollisesti eriyttää yhtiön muusta toiminnasta (riippumatta esityksessä tarkoitetun PRS-palvelun eriyttämisvelvoitteesta).

> **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta:** Ministeriö toteaa, että lakiehdotuksessa asetetaan Erillisverkoille velvoite erottaa yritykselle julkisena hallintotehtävänä annettu PRS-palvelun tuottajan tehtävä toiminnallisesti ja taloudellisesti yrityskonsernin muusta toiminnasta, jotta PRS-palvelutuotannosta ei aiheutuisi kilpailulainsäädännön tarkoittamia kilpailuneutraliteettiongelmia. Erillisverkkojen konsernijohdon tulee huolehtia, että kilpailulainsäädännön velvoitteet ja lakiehdotuksessa tarkoitettu toiminnallinen erottaminen tarkoittavat myös sitä, että yritys ei voi hyödyntää PRS-palvelutuotannosta saamansa tietotaitoa toiminnallisesti yrityskonsernin muussa kilpailullisessa toiminnassaan. Ministeriön näkemyksen mukaan KKV:n lausunnon huomiot eivät aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

VM viittaa esitysluonnoksesta lausuntokierroksella antamaansa lausuntoon, jossa se on todennut, että viranomaiskäyttäjien vaikutusmahdollisuudet PRS-palveluun ja sen kehittämiseen tulisi turvata esimerkiksi perustamalla turvallisen paikannuksen käyttäjäfoorumi. VM:n mukaan tätä ehdotusta ei ole otettu huomioon esityksessä. Asiakkaiden riittävä kuuleminen olisi kuitenkin hyvä järjestää joko osana Liikenne- ja viestintäviraston PRS-viranomaisroolia tai esimerkiksi Erillisverkkojen toimesta PRS-palvelun tarjoajana.

> **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta:** Ministeriö toteaa, ettei se näe tarpeelliseksi neuvottelukunnasta säätämistä lain tasolla, sillä jo nykyisin säännöllisesti kokoontuu liikenne- ja viestintäministeriön puheenjohtama tulevien PRS-käyttäjähallinnonalojen edustajista koostuva PRS-palvelun yhteistyöverkosto (PRS-YTV). Ministeriön näkemyksen mukaan esitetty huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

VM kiinnittää huomiota PRS- ja Virve 2 -palveluiden yhteensovittamistarpeeseen ja viittaa esityksen perusteluihin, joiden mukaan yhteensovittamisesta ei nähdä tarpeelliseksi esittää säännöstä, sillä hallintolain (434/2014)10 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa ja asian vaatimassa laajuudessa avustettava toista viranomaista tämän pyynnöstä hallintotehtävän hoitamisessa sekä muutoinkin pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä. Tämän viranomaistoimintaa ohjaavan yleislain säännöksen katsotaan riittävällä tavalla varmistavan viranomaisten yhteistyön ja eri lakien nojalla annettavien säädösten välisen yhteensovittamisen. VM toteaa, että yhteensovittamiseen

saattaa liittyä haasteita esim. Virve 2 -päätelaitteita koskevissa vaatimuksissa, PRS-vaatimukset saattavat pahimmillaan vaikeuttaa Virve 2 -käyttöä, jos määräysten yhteensovittamisessa epäonnistutaan.

> **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta:** Ministeriö toteaa, että se katsoo hallintolain säännösten riittävän yhteensovittamistarpeen ratkaisemiseen eikä erityissäännöstä viranomaisten yhteistyöstä tarvita. Lisäksi tämän tyyppisistä, myös käyttäjiä koskettavista asioita on tarkoitus keskustella edellä mainitussa, jo nyt käynnissä olevassa PRS-yhteistyöverkostossa. Näin ollen huomio ei ministeriön näkemyksen mukaan aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

VM lausuu esitetyn 271 b §:n 7 momentista, jonka nojalla valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä PRS-palvelun kansallisen tuotannon ylläpidosta ja käytön ensisijaisuus-, kiireellisyys- ja tärkeysmäärittelystä (*EKT-määrittely*). VM:n lausunnon mukaan sen kokemukset valtion yhteisten tieto- ja viestintäteknisten palvelujen ja turvallisuusverkon palvelujen ensisijaisuus-, kiireellisyys- ja tärkeysmäärittelyistä eivät puolla virastotasoisen toimijan määräysvaltaa asiassa. Tämä onkin VM:n mukaan otettu huomioon säätelyssä. VM esitti esitysluonnoksesta sen lausuntokierroksella antamassaan lausunnossa, että asiaan liittyvä määräysvalta olisi LVM:llä. Esitetyssä sääntelyssä se on kuitenkin valtioneuvostolla, mikä ei VM:n mukaan ei välttämättä ole toimiva menettely nopeasti muuttuvissa tilanteissa, vaan sen sijaan LVM:n tai valtioneuvoston päätös voisi olla toimivampi menettely. Päätöksillä jouduttaisiin mahdollisesti vaikuttamaan eri käyttäjien viranomaistehtävän suorittamiseen tilanteissa, joissa palvelu on häiriintynyt tai resurssien puutteista johtuen palvelun saatavuus on heikentynyt.

> **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta:** Ministeriö toteaa, että tarkoituksena on, että EKT-määrittely tehdään ennakollisesti, jotta mahdollisesti yllättävässä, kiireellisessä tilanteessa olisi tiedossa, millainen määrittely on ja että sitä voitaisiin alkaa noudattaa välittömästi. Kysymys on osin myös valmiussuunnittelusta. Esitetty sääntely on linjassa turvallisuusverkkolain 14 §:n 3 momentin kanssa, jossa vastaavalla tavalla säädetään valtioneuvoston asetustasoisesti EKT-määrittelystä. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

<u>Tietoyhteiskuntamaksun korottamista koskevat huomiot</u>

Liikenne- ja viestintävirasto lausuu tietoyhteiskuntamaksun korottamisen osalta, että se pitää maksun korottamista perusteltuna, koska se mahdollistaisi Sijaintitietopalvelun ylläpitämisen ja tarjoamisen siten kuin verkkoinfrastruktuurin yhteisrakentamisesta ja -käytöstä annetussa laissa (276/2016, YLR, yhteisrakentamislaki) on säädetty. Myös Poliisihallituksen näkemyksen mukaan tietoyhteiskuntamaksun korottaminen on sinänsä perusteltua.

Telia kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että esityksessä ei suoranaisesti käsitellä sijaintitietopisteen perustamista. Siinä tuodaan esiin se, että kaiken Suomen keskeistä infrastruktuuria koskevan sijaintitiedon kokoaminen käytännössä avoimesti käytettävissä olevaan palveluun sisältää myös riskitekijöitä. Myös Finanssiala pitää perusteltuna sen selvittämistä, pitäisikö avoimen palvelun sijaan pääsy sijaintitietoon myöntää tarveperustaisesti sijaintitietopalvelussa olevien tietojen väärinkäytön ehkäisemiseksi. Muutoin Finanssiala pitää toimivaa ja ajantasaista sijaintitietopalvelua erittäin tarpeellisena keinona vähentää esim. kaivuutöistä aiheutuvia sähkö- ja tietoliikennekaapelivaurioita ja niistä johtuvia palvelujen keskeytyksiä.

> **Liikenne- ja viestintäministeriön kanta:** Ministeriö toteaa, että yhteisrakentamislaissa on säädetty keskitetyn tietopisteen perustamisesta ja kehittämisestä. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että riskitekijöitä ja tietojen väärinkäyttöä voidaan minimoida te-

hokkaasti sijaintitietopalveluun kehitettävillä teknisillä ja hallinnollisilla tietoturvakontrolleilla, esim. tietojen pyytäjän tulee tunnistautua palveluun vahvalla sähköisellä tunnistusvälineellä ja annettavia sijaintitietoja rajoitetaan maantieteellisesti. Sijaintitietopalveluun kerättävät tiedot ovat suurelta osin tälläkin hetkellä saatavissa avoimesti eri tietojärjestelmistä ja palveluista. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

FiCom ja Telia kiinnittävät huomioita siihen, että Sijaintitietopapalvelun käyttöönoton myötä Liikenne- ja viestintävirasto ylläpitää ja hallinnoi kahta erillistä verkko- ja sijaintitietopalvelua (Verkkotietopiste ja Sijaintitietopalvelu), mitä FiComin käsityksen mukaan ei voi yhteisrakentamisdirektiivin ja -lain tavoitteen mukaisesti pitää keskitettynä tietopisteenä.

Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että olemassa oleva verkkotietopiste ja kehitettävä sijaintitietopalvelu muodostavat yhdessä keskitetyn tietopisteen ja täyttävät yhdessä yhteisrakentamislain asettamat vaatimukset keskitetylle tietopisteelle. Liikenne- ja viestintäviraston tavoitteena on yhdistää tulevaisuudessa verkkotietopiste ja sijaintitietopalvelu siten kuin se on mahdollista ja järkevää tietoturvallisuusnäkökohdat huomioiden. Suunnittelu- ja valmistelutyö on tarkoitus aloittaa sen jälkeen, kun sijaintitietopalvelu on käyttöönotettu. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

FiComin ja Telian mukaan tietoyhteiskuntamaksun korotuksen perustelut eivät ole kaikilta osin johdonmukaisia. Ei pidetä tasapuolisena sitä, että kolme suurinta teleyritystä maksaa lähes kokonaan Liikenne- ja viestintävirastolle jyvitetyn osuuden tietoyhteiskuntamaksun kautta, varsinkin, kun kustannuksiin eivät osallistu kaikki infranomistajat, joiden ei myöskään ehdoteta osallistuvan vuotuisiin käyttökustannuksiin. Sijaintitietopalvelun rahoittaminen julkisin varoin olisi perusteltu vaihtoehto. Telia kiinnittää huomiota siihen, miksi Sijaintitietopalvelun perustamiskustannukset katetaan vain Liikenne- ja viestintäviraston budjetista. FiComin mielestä ylläpito- ja hallintokustannukset tulee jatkossa kustantaa valtion varoista, koska kyse on laajasti yhteiskuntaa hyödyttävästä palvelusta. Toissijaisesti oikeudenmukaista ja tasapuolista olisi, että kustannuksiin osallistuisivat kaikki palvelusta hyötyvät tahot.

Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että yhteisrakentamislaissa (YRL) on säädetty keskitetyn tietopisteen kehittämisestä ja tarjoamisesta sekä linjattu keskitetyn tietopisteen kehitys- ja investointikustannusten kattaminen Liikenne- ja viestintäviraston (Viestintävirasto) määrärahoista ja toiminta- ja ylläpitokustannusten kattaminen Liikenne- ja viestintäviraston, Energiaviraston ja Väyläviraston (Liikenneviraston) 1/3 tasaosuuksin. Ministeriö toteaa lisäksi, että teleyritysten osalta suurin osa sijaintitietopyynnöistä kohdistuu kolmen suurimman teleyrityksen verkkoinfraan ja niiden infrasta tulee eniten tietoa ylläpidettäväksi sijaintitietopalveluun, joten on perusteltua, että ne kattavat suurimman osan myös kustannuksista. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

FiComin ja Telian mukaan, jos tietoyhteiskuntamaksun korotusta koskeva peruste hyväksytään, tulee maksun korotuksen tulla voimaan vasta vuoden 2024 alussa esitetyn 1.1.2023 sijaan. Esityksen perusteluissa todetaan, että Sijaintitietopalvelu olisi tuotantokäytössä vuoden 2023 alkupuolella, mutta tämä ei lausunnonantajien mukaan pidä paikkansa, sillä tietojen toimittamista Sijaintitietopalveluun on viivästetty. Lausuntojen mukaan sitä ennen ei voida katsoa muodostuvan käyttökustannuksia, joiden kattamiseksi tietoyhteiskuntamaksun korotusta esitetään.

Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että uuden suunnitelman mukaisesti verkkoinfrastruktuurin omistajat voivat alkaa toimittaa verkkojen sijaintitietoja sijaintitietopalveluun 1.6.2023 alkaen. Palvelun toiminnasta ja ylläpitämisestä alkaa koi-

tua kustannuksia noin puoli vuotta aikaisemmin ennen tätä, koska toiminta ja ylläpitäminen vaativat muun muassa asiakaspalvelun käyttöönoton valmistelua, merkittävää suunnittelutyötä ja hankintojen tekemistä. Suunnitelman mukaisesti sijaintitietopalvelu on täydessä tuotantokäytössä 1.1.2024 alkaen. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

FiCom kiinnittää huomiota esityksen perusteluihin, joiden mukaan pitkällä aikavälillä sijaintitietopalvelu voi alentaa teleyritysten kustannuksia, koska niillä olisi mahdollisuus luopua jopa kokonaan ulkoistamiensa palvelujen ostamisesta. FiComin mukaan tämä tarkoittaa sitä, että lainsäätäjä pyrkii ajamaan markkinaehtoisen toiminnan alas luomalla lakisääteisen monopolin valtiolle. FiCom ei pidä tätä hyväksyttävänä, sillä Suomessa on hyvin toimiva sijaintietopalvelumarkkina, jota kilpailu on kirittänyt investoimaan palveluihin ja niiden kehittämiseen. Väittämä kustannussäästöistä on virheellinen, koska teleyritykset ja muut verkkoinfran haltijat tallentavat jatkossakin oman infransa sijaintitiedot sekä ylläpitävät kartta- ja näyttöpalvelua. Tosiasiassa muutaman teleyrityksen kustannukset nousevat vuositasolla yhteensä satojatuhansia euroja tietopalvelujen takia, mikä ei vastaa yhteisrakentamissääntelyn tavoitetta viestintäverkkojen rakentamisen kustannusten alentamisesta. Telia huomauttaa, että tietoyhteiskuntamaksun korotuksen ei esityksen perustelujen mukaan oleteta aiheuttavan telepalvelujen hintojen nousua. Näin saattaa sen mukaan olla, jos asiaa tarkastellaan vain tämän veronkaltaisen maksun korottamisen osalta. Nykyisessä tilanteessa, jossa teleyritysten keskeisten tuotannontekijöiden kustannukset ovat merkittävässä kasvussa, olisi erittäin tärkeää välttää toimenpiteitä, jotka nostavat kustannuksia entisestään.

Liikenne- ja viestintäministeriön kanta: Ministeriö toteaa, että yhteisrakentamislain ja vielä erikseen sijaintietopalvelun valmistelussa vertailtiin sijaintitietopalvelun eri toteutusmallien markkinavaikutuksia eri toimijoihin niin Liikenne- ja viestintäviraston arvioinneissa kuin eri asiantuntijoiden ja sidosryhmien keskusteluissa. Liikenne- ja viestintävirasto on valinnut sijaintitietopalvelulle mallin, joka aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa olemassa oleville markkinoille ja markkinatoimijoille. Suomessa on hyvin erilaisia ja erikokoisia verkkoinfrastruktuureja omistavia toimijoita, joilla on käytössään erilaisia järjestelmiä ja palveluja. Osalla toimijoista ei ole minkäänlaisia sähköisiä järjestelmiä sijaintitietojen tallentamiseksi, ylläpitämiseksi ja tietojen tarjoamiseksi, jolloin kokonaisuutena arvioiden sijaintitietopalvelu tarjoaa mahdollisuuksia kustannusten alentamiseen, vaikka se ei automaattisesti eikä kaikkien toimijoiden osalta alennakaan kustannuksia. Ministeriö toteaa lisäksi, että sijaintitietopalvelusta on erotettu näyttöpalvelujen tarjoaminen, joka säilyy edelleen vapaana markkinana kilpailulle. Ministeriön näkemyksen mukaan huomio ei aiheuta muutosta lakiehdotukseen.

Suvi Kankare
Erityisasiantuntija